

Odpowiedź na interpelację nr 3568

w sprawie pomocy rządu dla Fabryki Wagonów Gniewczyna SA w pow. przeworskim

Odpowiadający: podsekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju Tadeusz Kościński

Warszawa, 15-07-2016

Szanowny Panie Marszałku,

rozumiejąc i dzieląc wyrażoną w interpelacji Pana Posła troskę o reaktywację działalności Fabryki Wagonów Gniewczyna SA, co dla społeczności lokalnej ma ogromne znaczenie, pragnę stwierdzić, że byłe Ministerstwo Gospodarki, niezwłocznie po otrzymaniu informacji o trudnej sytuacji Fabryki zwracało się do władz samorządowych oraz Zarządcy Sądowego o podjęcie działań mających na celu podtrzymanie funkcjonowania Fabryki dla ratowania miejsc pracy. Zdaniem Zarządcy, Zarząd upadłej spółki realizował nierentowne kontrakty, w wyniku czego doprowadził do całkowitej utraty płynności finansowej i pomimo składanych deklaracji, nie wspomagał restrukturyzacji przedsiębiorstwa.

Skomplikowana sytuacja, zarówno pod względem właścicielskim (właściciel słowacki), organizacyjnym i finansowym spowodowała, że decyzją Sądu Rejonowego z dnia 15 stycznia 2015 r., Fabryka została postawiona w stan upadłości likwidacyjnej.

We wrześniu 2015 r., nowo utworzona Spółka Fabryka Wagonów Gniewczyna Sp. z o.o. (kapitał polski) podpisała ze słowacką firmą Forespo (właścicielem nieruchomości) umowę dzierżawy części majątku. Jedynym rozwiązaniem dla uruchomienia działalności nowej spółki jest uzyskanie od syndyka niezbędnych maszyn. W sprawie tej w najbliższych dniach Prezes Fabryki Wagonów Gniewczyna przeprowadzi rozmowy ze stroną słowacką. O dalszym funkcjonowaniu spółki, po uregulowaniu kwestii dzierżawy majątku, decydować będzie wielkość zamówień na remonty i modernizację wagonów kolejowych.

Pragnę podkreślić, że w toku postępowania upadłościowego decyzje w zakresie sposobu likwidacji masy upadłości, a także wyboru nabywcy przedsiębiorstwa upadłego należą do organów tego postępowania i znajdują się poza zakresem uprawnień Ministra Sprawiedliwości związanych z zewnętrznym nadzorem nad działalnością administracyjną sądów, uregulowanym w przepisach ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 133 ze zm.).

Jednocześnie z informacji przekazanych przez Ministra Sprawiedliwości wynika, że do podległego mu resortu nie wpłynęły sygnały mogące świadczyć o nieprawidłowościach w postępowaniu upadłościowym Fabryki Wagonów Gniewczyna SA. Na chwilę obecną nie zachodzą zatem podstawy do podjęcia czynności w ramach nadzoru administracyjnego Ministra Sprawiedliwości. Ponadto, objęcie nadzorem działań syndyka masy upadłości pozostaje poza zakresem kompetencji Ministra Sprawiedliwości. Nadzór nad czynnościami syndyka w toku postępowania upadłościowego sprawuje sędzia – komisarz. Jeżeli syndyk zaniedbuje obowiązek sędziego – komisarza upomina syndyka, a nawet może nałożyć grzywnę w wysokości do 30 tys. zł. Ww. ustawa przewiduje również możliwość odwołania syndyka przez sąd upadłościowy, jeżeli nie pełni one należycie swoich obowiązków lub z powodu przeszkody nie może ich pełnić.

Odnosząc się do kwestii ochrony roszczeń pracowniczych należy wskazać, że Sąd Rejonowy w Przemyśle w dniu 9 października 2014 r. ogłosił upadłość Fabryki Wagonów Gniewczyna SA z możliwością zawarcia układu i datę tę przyjął jako datę wystąpienia niewypłacalności pracodawcy.

Postanowieniem z dnia 15 stycznia 2015 r. Sąd Rejonowy w Przemyśle zmienił sposób prowadzenia upadłości z układowej na likwidacyjną.

Zarządca, a następnie syndyk niezwłocznie występowali do Marszałka Województwa Podkarpackiego z wykazami pracowników o wypłatę należnych świadczeń pracowniczych.

Weryfikacja i zatwierdzenie do wypłaty zgłoszonych świadczeń nastąpiło również w trybie niezwłocznym i już w dniu 12 listopada 2014 roku Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie przekazał na rachunek bankowy Zarządcy pierwsze środki Funduszu w kwocie ok. 80 tys. zł, przeznaczone na wypłatę świadczeń należnych pracownikom.

Przekazanie kolejnych środków z Funduszu na rachunek Zarządcy, w kwocie 5,029 mln zł, dla 577 uprawnionych osób objętych wykazem zbiorczym, nastąpiło w dniu 21 listopada 2014 r.

Dalsze wypłaty świadczeń następowały w dniach:

- 01.12.2014 r. – w kwocie 71,2 tys. zł – dla 11 osób,
- 15.12.2014 r. – w kwocie 303,5 tys. zł – dla 33 osób
- 28.01.2015 r.- w kwocie 20,3 tys. zł – dla 2 osób,

Do końca stycznia 2015 r. wypłacono z FGŚP łącznie 5,5 mln zł.

Kolejne wypłaty świadczeń (obejmujące odprawy pieniężne) nastąpiły w lutym i marcu 2015 r. Świadczenia dotyczyły 450 osób, a ich kwota sięgnęła dalszych ok. 3,2 mln zł. Wszystkie świadczenia przekazane zostały przez Zarządcę i Syndyka na konta bankowe uprawnionych osób i rozliczone w wymaganych ustawowo terminach.

Łącznie z FGŚP wypłaconych zostało dla załogi Fabryki Wagonów w Gniewczynie 8 687 254,44 zł, a wypłatami objętych zostało blisko 600 byłych pracowników. Dokonane wypłaty wyczerpały wszystkie tytuły i okresy przewidziane w art. 12 ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych (...) Tym samym brak jest dalszych możliwości udzielenia pomocy na rzecz załogi Fabryki ze środków FGŚP.

Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, z tytułu wypłaconych świadczeń, jest jednym z głównych wierzycieli Fabryki Wagonów Gniewczyna SA w upadłości likwidacyjnej. Aktualnie trwa postępowanie upadłościowe wobec Fabryki.

Z informacji uzyskanej od syndyka wynika m.in. że rozstrzygnięty został przetarg na sprzedaż nieruchomości gruntowej zabezpieczonej hipoteką na rzecz ZUS. Syndyk sporządził i przekazał do sądu podział kwoty uzyskanej ze sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia.

Syndyk dokonał weryfikacji wszystkich umów zawartych przez upadłego, w wyniku czego stwierdził, że cały majątek wchodzący w skład masy upadłości jest obciążony rzeczowo, co skutkuje brakiem możliwości pozyskania środków do masy upadłości. Na majątku trwałym i

obrotowym, wierzytelnościach i rachunkach bankowych upadłej spółki zostały ustanowione sądowe zastawy rejestrowe. Na nieruchomościach zostały wpisane hipoteki.

Główny wierzyciel, którym jest słowacki bank Postova Banka A.S. złożył do sądu oświadczenie o zaspokojeniu z przedmiotu zastawu. Wobec działań tego wierzyciela zmierzających do przejęcia przedmiotu zastawu syndyk zmuszony jest zgodnie z obowiązującymi przepisami do wydania rzeczy będącym przedmiotem zabezpieczenia wierzycielowi -zastawnikowi.

Wobec braku środków finansowych na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego, a także nieskuteczności podejmowanych przez syndyka działań likwidacyjnych, Sąd Rejonowy w Przemyślu prawdopodobnie dokona umorzenia postępowania upadłościowego prowadzonego wobec Fabryki Wagonów Gniewczyna SA.

Odnosząc się do kwestii zaangażowania spółek z Grupy PKP w ewentualne wsparcie Fabryki Wagonów Gniewczyna SA, pragnę podkreślić, że Minister Infrastruktury i Budownictwa, mimo iż posiada 100% akcji PKP SA., która sprawuje nadzór właścicielski nad spółkami Grupy PKP, nie uprawnia go do wydawania wiążących poleceń wobec PKP SA w sprawach dotyczących bieżącego zarządzania tymi podmiotami. Minister Infrastruktury i Budownictwa nie może wpływać w jakikolwiek sposób na spółki z udziałem PKP SA, w tym PKP Intercity SA oraz PKP CARGO SA, w celu wspierania prywatnych przedsiębiorstw. Działanie takie stanowiłoby naruszenie prawa, ponieważ wiązałoby się z ingerencją w relacje biznesowe pomiędzy samodzielnymi podmiotami gospodarczymi, tj. w sferę działalności spółek, która pozostaje w kompetencjach ich organów statutowych.

Jednocześnie informuję, że Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa zwróciło się w ramach sprawowanego nadzoru właścicielskiego do PKP SA o rozważenie możliwości zaangażowania spółek Grupy PKP w działania, których skutkiem byłoby zachowanie potencjału Fabryki Wagonów Gniewczyna SA.

Dodatkowo chciałbym poinformować, że zgodnie ze stanowiskiem Zarządu Agencji Rozwoju Przemysłu SA (ARP) możliwym do przeprowadzenia scenariuszem postępowania wobec podmiotu znajdującego się w upadłości, mogłoby być rozważenie włączenia jego aktywów, a także zasobów ludzkich w skład podmiotu branżowego, posiadającego duże potrzeby taborowe, który byłby w stanie wykorzystać potencjał Spółki w swojej działalności. Jednakże, biorąc pod uwagę słaby krajowy popyt na nowe wagony towarowe i poszukiwanie przez przewoźników produktów rynku wtórnego w postaci używanych wagonów z kraju i zagranicy, przejęcie aktywów powinno zostać poprzedzone gruntowną analizą opłacalności.

Doświadczenie ARP w zakresie działań sanacyjnych podejmowanych wobec podmiotów produkujących wyroby dla branży kolejowej pokazują, że funkcjonowanie na rynku krajowym producenta taboru kolejowego bez powiązania z podmiotami branżowymi jest niezwykle trudne. Zatem, możliwość przywrócenia Spółce zdolności do funkcjonowania w obrocie gospodarczym w perspektywie długofalowej wydaje się być obarczona ryzykiem niepewności związanym z niestabilnością warunków rynkowych w otoczeniu, w którym Spółka funkcjonuje.

Pomimo, że tabor kolejowy w Polsce jest wyeksploatowany, w szczególności wagony towarowe, których remontami zajmowała się Spółka w Gniewczynie, to według posiadanych informacji obecnie na rynku kolejowym preferowane są zakupy nowych wagonów. Ponadto,

w Polsce działa kilka innych spółek, które zajmują się remontami i modernizacją wagonów towarowych, tak więc nowa spółka w Gniewczynie może mieć trudności w zdobyciu nowych zamówień.

Niezależnie od powyższego należy także wskazać, iż do osób, które utracą zatrudnienie adresowane jest szerokie spektrum wsparcia, określonego w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r., poz. 149, z późn. zm.). Zwalniani pracownicy, którzy zarejestrują się w powiatowym urzędzie pracy mogą, na zasadach ogólnych, skorzystać m.in. z: pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, szkoleń, stażu, przygotowania zawodowego dorosłych, prac interwencyjnych, robót publicznych, prac społecznie użytecznych, dotacji i pożyczek na podjęcie działalności gospodarczej i tworzenie nowych miejsc pracy.

W przypadku osób, którym niezbędne jest wsparcie niestandardowe, urzędy pracy mogą przygotować program specjalny, który umożliwia wspieranie zatrudnienia bezrobotnych i poszukujących pracy, w sposób uwzględniający indywidualne potrzeby tych osób.

Realizacja działań, o których mowa powyżej, jest finansowana ze środków Funduszu Pracy, których wysokość w danym roku budżetowym - w tym na aktywizację zawodową osób bezrobotnych, określa Parlament RP uchwalając ustawę budżetową, której integralną część stanowi plan finansowy Funduszu Pracy. Na podstawie planu finansowego Funduszu Pracy, Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ustala limity środków Funduszu Pracy na finansowanie przez urzędy pracy programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w oparciu o ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r., poz. 645) oraz wydane na jej podstawie akty wykonawcze. Na podstawie ustawy budżetowej na 2015 r. urzędy pracy dysponowały środkami w wysokości 3.781,4 mln zł. W br. zgodnie z planem finansowym Funduszu Pracy będącym załącznikiem do ustawy budżetowej na 2016 rok urzędy pracy dysponują środkami w wysokości 4.368,6 mln zł tj. o 587,2 mln zł wyższymi niż przewidywała ustawa budżetowa na 2015 r. Powiatowe urzędy pracy na realizację zadań ustawowych otrzymują na bieżąco środki, które pozwalają aktywizować bezrobotnych w ciągu całego roku. Należy podkreślić, że wyboru form aktywizacji zawodowej bezrobotnych i innych osób uprawnionych, w ramach łącznej kwoty ustalonej dla powiatu na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej dokonuje starosta po zasięgnięciu opinii powiatowej rady rynku pracy. Starosta Powiatu Przeworskiego otrzymał na powyższy cel limit środków wynoszący 11 243,4 tys. zł w 2015 r., a 13 051,4 tys. zł w 2016 r.

Ponadto urzędowi pracy w trakcie roku budżetowego mogą być przyznane dodatkowe środki Funduszu Pracy na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej, kierowane do wybranych grup bezrobotnych, ze środków rezerwy będącej w gestii dysponenta Funduszu Pracy. W 2015 r. kwota środków powyższej rezerwy wyliczona w oparciu o plan finansowy Funduszu Pracy będący załącznikiem do ustawy budżetowej wyniosła 378,1 mln zł. , a w 2016 r. wynosi 366,9 mln zł.

Starosta Powiatu Przeworskiego otrzymał w 2015 r. dodatkowe środki z rezerwy Ministra wynoszące 3 814,4 tys. zł, w tym na finansowanie programów:

- aktywizacji zawodowej bezrobotnych powyżej 50 roku życia – 155,8 tys. zł,
- aktywizacji zawodowej osób do 25 roku życia – 485,3 tys. zł,

- aktywizacji zawodowej bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, określonych w art. 49 ustawy – 1 655,1 tys. zł,
- wspierania tworzenia i przystępowania przez bezrobotnych do spółdzielni socjalnych – 150,0 tys. zł,
- aktywizacji zawodowej bezrobotnych w wieku 30-50 lat – 700,0 tys. zł,
- realizacji robót publicznych w regionach wysokiego bezrobocia – 276,8 tys. zł,
- programów aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych zwolnionych z pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników – 391,4 tys. zł.

Należy wskazać, że wymieniona kwota 391,4 tys. zł została przyznana na realizację przez Powiatowy Urząd Pracy w Przeworsku programu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych zwolnionych z pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników, którym objętych zostało 70 osób, w tym osoby zwolnione z Fabryki Wagonów Gniewczyna S.A. Realizację programu zaplanowano na okres 15.04.2015 r. – 31.03.2016 r. Budżet programu wynosił 405,7 tys. zł, w tym środki będące w dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy w Przeworsku 14,3 tys. zł, a dodatkowe środki z rezerwy Ministra w wysokości 391,4 tys. zł.

Wg stanu na dzień 23 czerwca br. Starosta Powiatu Przeworskiego otrzymał w 2016 r. z rezerwy Ministra dodatkowe środki w wysokości 938,1 tys. zł, w tym na finansowanie programów:

- realizacji robót publicznych w regionach wysokiego bezrobocia – 233,8 tys. zł,
- aktywizacji zawodowej bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, określonych w art. 49 ustawy – 704,3 tys. zł.

Z informacji zebranych przez wojewódzkie urzędy pracy i przekazanych do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na początku br. wynika, że województwo podkarpackie nie przewidziało zapotrzebowania na finansowanie w 2016 r. programów aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych zwolnionych z pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników oraz pracowników objętych zwolnieniami monitorowanymi, ze środków rezerwy. Jednakże na powyższy program środki rezerwy są uruchamiane na bieżąco w ramach środków będących w dyspozycji Ministra, w kolejności wpływu wniosków do Ministerstwa. Procedura składania wniosków o środki z rezerwy Ministra zawarta jest w dokumencie „Zasady ubiegania się o środki rezerwy Funduszu Pracy na finansowanie działań aktywizacyjnych realizowanych przez powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy w 2016 roku”. Dokument dostępny jest w formie elektronicznej na stronie intranetowej Publicznych Służb Zatrudnienia.

Ponadto informuję, że na wsparcie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców samorząd powiatu przeworskiego otrzymał w 2015 r. środki w wysokości 72,7 tys. zł, a w 2016 r. wg stanu na dzień 23 czerwca br. środki w wysokości 214,5 tys. zł.

Z poważaniem,

Tadeusz Kościński

Podsekretarz Stanu